

3953
अमृतपत्रिका

12004.

84

449-ԱԿ

3953-ակ

L-16

ԱԿ

(61)

Printed in Turkey

ԱՄՔՆՆՈՒՄ

ՀԱՄԱՐԹԻՆԵԱՅ

Ի ԿԵՍՆՆԻՐԻՆ ԻՐ

ՔԵՐԹՈՒԱԾ

ԱՌ ԿՈՄԱՆՏՈՒՄ

Imprimerie Nationale

(Imprimerie nationale)

1850

[Faint handwritten text]

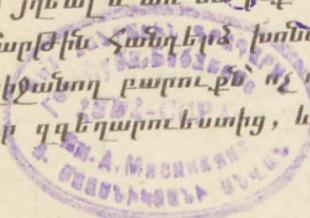
84
L-16

Կոմսն ՏՕուսէ ի սակաւուց անտի է բարեբա-
տիկ արանց որ պերճացեալքն են չնաշխարհիկ հան-
ճարով և ներհականօք գողցես լաւութեամբք, որոց
և մին միայն շատ էր արդեօք յաճախել նմա պարծանս:

Հանդերձ կիրթ ախորժակաւն յընտրութիւն ամե-
նայնի որ ինչ վսեմ գեղեցկութիւն ի գնացս և յիրս
առն ազատականի յաւելուն, և որով համաշխար-
հական ժառանգեալ է նորա Աւարուզէ հոչակ համ-
բաւոյ, ունի նա ճարտարութիւն գերագոյն ի նկարս
պատկերաց և ի քանդակս անդրեաց, և քաջածա-
նօթ իսկ են ամենեցուն կենդանագիրքն և առնա-
պատկերք Ալեքինկթոնի, Մափոլէոնի, Օքոնէլի,
Պայրընի և այլոց բազմաց յաւագ մարդկանէ:

Կոմսն ՏՕուսէ առանձինն իմն պարտ յանձին կա-
լեալ թուի կենդանագրել զմե յոյ ժամանակիս գերա-
հոչակ որերոյն կերպարանս: Սմին իրի և Պարոն
Լամարթին ի նորա նախատպացն սակի էր, և հարկ
էր և նմա զիւրն ունել աշտիճան ի գերապանծ կա-
ճառին: Եւ ահա հրապարակեաց կոմսն զկիսանդրի
քաջի քերթողին՝ յղեալ և առ նա ինքն օրինակ մի:

Պարոն Լամարթին հանդերձ խոմարհամիտ հե-
ղութեամբն և զիջանոյ բարութն՝ ոչ զիւրաւ ամոքի
ի դատմունս իւր զգեղարուեստից, և ընդ այս չեն



M. le comte d'Orsay a le rare bonheur de posséder, à la fois et à un très-haut degré, des talents presque opposés, et dont un seul suffirait à sa gloire.

A tous les goûts d'un grand seigneur pour l'élégance et les belles choses, par où il s'est acquis une réputation vraiment européenne, il joint un talent hors ligne en peinture et surtout en sculpture. Qui n'a entendu parler des portraits et des statues si remarquables de Wellington, de Napoléon, d'O'Connell, de Byron et de tant d'autres personnages éminents ?

M. le comte d'Orsay semble s'être particulièrement voué à la reproduction des traits des hommes illustres de notre temps. A ce titre, M. de Lamartine était de son domaine, et, bon gré, mal gré, il devait prendre rang dans cette magnifique collection. M. le comte d'Orsay vient, en effet, d'exposer au public le buste de l'illustre poète, en même temps qu'il lui en adressait un exemplaire.

On sait que M. de Lamartine, si modeste, si bienveillant comme homme, n'est pas facile à contenter comme artiste, et cela se comprend. Cependant, il a été ravi de

ինչ զարմանք սակայն սքանչացաւ նա ընդ կիսանդրին իւր այնչափ մինչև անուանել զնա Վախրահան հրոյն անդրի որով բանիւ և ճշգրիտ նմանութեան պատկերին լինէր երաշխաւոր :

Քերթողն Պէռանժէ տեսեալ զկիսանդրին՝ ասէ բերկրանօք. « Դամարթին ցանգ իսկ բարեբաստիկ լեալ է ի փառան իւրում : »

Օգոն մատենագիրն Տառկոյ՝ բարեկամ երկոցունցն քերթողաց՝ ասէր ցանդրիագործն ճարտար. « Երանի է քեզ զի հիացուցեր զԴամարթին, և կիսանդրիդ քո յուզեաց աւանիկ զաւինն նորին քերթողական Ես ասացի իսկ ցքեզ զիմ անձնուրոյն կարծիս զի քան զամենայն անդրիս որ ցարդն կոփեցան՝ ճշգրտագոյն է քոյզ և գեղեցկագոյն, որ և ապագայիցն կացցէ մնասցէ միակ հաճոյական : »

Իսկ մեք քաջի պերճախօսին և անդրիագործին ճարտարի միանգամայն մեծարողք՝ որպէս միոյն ճարտարասան բարբառովն ի հայկազնեան վարժարանիս պատուեցաք, նոյն և ի միւսոյն ազնուամտութենէ պարզ և պատուական զնորաձոյլ պատկերին ընկալաք զօրինակ : Որոյ վասն և զթարգմանութիւնս զայս Դամարթինեան քերթուածոյն աղբեցելոյ ի չքնաղ հանձարոյ կոմսին ՏՕռսէի՝ նուիրեմք մերազնեայցն արևելեայ եղբարց, հրաւիրելով զնոսս յանկեղծ շնորհակալութեանս մերոյ առ երկոսին միանգամայն կցորդութիւն :

Հ. Գ. ԱՅՎԱԶՈՎՍՔԻ

Տեսուչ ուսմանց ի Մուրասեան Վարժարանին :

ce buste, à ce point qu'il l'a appelé le *buste du feu sacré* : c'était en constater la parfaite ressemblance.

M. Béranger, en le voyant, s'est écrié avec contentement : « Lamartine a toujours été heureux en gloire. »

Le savant Dargaud, ami des deux poètes, a dit à l'illustre sculpteur : « Soyez heureux de l'impression de Lamartine. Ce buste lui a touché la fibre. . . Je vous ai dit mon sentiment personnel : de tous les bustes qui ont été faits, le vôtre est le plus vrai et le plus beau ; il sera celui de la postérité. »

Quant à nous, également admirateurs du grand orateur et de l'illustre artiste, on comprendra que nous ayons été heureux d'entendre dans ce collège arménien l'éloquente voix de l'un, et de recevoir de la générosité de l'autre le don précieux d'un exemplaire du nouveau buste.

Nous offrons donc à nos compatriotes de l'Orient cette traduction arménienne des vers de M. de Lamartine, inspirés par le talent de M. le comte d'Orsay, et nous les invitons tous à se réunir à nous pour leur adresser nos remerciements sincères.

P. G. AIVAZOVSKY,

Préfet des études au Collège arménien Moorat.

Ա

Յորժամ ի քրայդ կաւեայ պրղինձ շառաչուն
Քեւ աւանդէ զիմրս պատկեր անկայուն
Հանդերձելոյ ազգին անփոյթ նրկատից,
Նոքա զմատունս յաճեալ ընդ խորշս իմ այտից
Իբր ընդ անջուր հին խորհրդոց հեղեղատ,
Եւ այր ցրնկեր հարցցեն թէ ո՞յր այս ճակատ :

Բ

Մարտիկ արի խոց հայրենեացն առ ի սէր,
Թէ երգահան քերթող՝ թէ քուրմ աղօթիկեր
Միթէ հռետոր՝ խեռ կոհակաց բանախօս,
Կամ հաշտարար տրիբուն բազմեալ ջուրց ի նուս
Որ կարկառեաց ըզլանջս ընդդէմ ամբոխին
Օ ի սուրբ ելցէ ազատութիւնն ընդ երկին :

Գ

Յայդ աննահանջ ոտն և ճակատ կորովի,
Հրեղէն շըրթունս ցելեալս ազատըն բանի,
Ի թըրթրականդ այդ սիրտ՝ յայդ ձեւ գեղեցիկ,
Յաղեղնաձեւ կողդ հիացմամբ ու ուռցիկ,
Յայդ տիրական բազուկ՝ յայդ ակըն խոհուն,
Եօթնեակ ոգիս ձուլեաց Փիղիաս ի բովուն :

I.

Quand le bronze écumant dans ton moule d'argile,
Léguera par ta main mon image fragile
A l'œil indifférent des hommes qui naîtront,
Et que, passant leurs doigts sur ces tempes ridées,
Comme un lit dévasté du torrent des idées,
Pleins de doute, ils diront entre eux : De qui ce front ?

II.

Est-ce un soldat debout frappé pour la patrie ?
Un poète qui chante, un pontife qui prie ?
Un orateur qui parle aux flots séditieux ?
Est-ce un tribun de paix soulevé par la houle,
Offrant, le cœur gonflé, sa poitrine à la foule,
Pour que sa liberté remontât pure aux cieux ?

III.

Car dans ce pied qui lutte et dans ce front qui vibre,
Dans ces lèvres de feu qu'entr'ouvre un souffle libre,
Dans ce cœur qui bondit, dans ce geste serein,
Dans cette arche du flanc que l'extase soulève,
Dans ce bras qui commande et dans cet œil qui rêve,
Phidias a pétri sept âmes dans l'airain.

Դ

Նա եօթն ոգիս, իսկ ես չունիմ և ոչ մի.
Որոց կեցին՝ բնաւիցն ընդ բաղդ ես անցի.
Ժամանակին լեալ զէն բիւրիցս ի ձեռին,
Օքեկորս իմ արդ ցանեմ ընդ հետըս շիրմին,
Եւ յիմարեալն աշխարհ ասէ. « Տես զիարդ
« Ի կէս մարտին զընին մարտիկք զիտապաստ :

Ե

« Նա զՏէր երգեաց, և կուռք ըզնա սպանանեն.
« Լազք յայպանս ըզնա փոքունցըն մատնեն.
« Հիմ դու ասեն ի մերս արիւն անխայեր,
« Եւ զխուժանին ներկել ճիրանս ոչ թողեր. . .
« Եւ ընկողմնեալ առիւծն ասէ զայրազին.
« Հիմ զիս սանձեր. յուժին իմում են փառք իմ : »

Զ

Երթ Փիղիաս, մանրեա զայդ փորձ զըժպըհի,
Լմա զնըշխարսն ի հուր ի ջուրս ամեհի.
Գուցէ անգօր սիրտ ի վարանս տարուբեր
Յայտս իմ զիտեալ զայսքան այպանս և զեղեր
Լսիցէ, « Թող տրդմուտ հոսէ այս աշխարհ.
« Եւ զի չիք սիրտ մի՝ կորիցէ թող մի դար : »

IV.

Sept âmes, Phidias ! et je n'en ai plus une !
De tout ce qui vécut je subis la fortune.
Arme cent fois brisée entre les mains du temps,
Je sème de tronçons ma route vers la tombe,
Et le siècle hébété dit : « Voyez comme tombe
« A moitié du combat chacun des combattants !

V.

« Celui-là chanta Dieu, les idoles le tuent !
« Au mépris des petits les grands le prostituent :
« Notre sang, disent-ils, pourquoi l'épargnas-tu ?
« Nous en aurions taché la griffe populaire !...
« Et le lion couché lui dit avec colère :
« Pourquoi m'as-tu calmé ? Ma force est ma vertu. »

VI.

Va, brise, ô Phidias, ta dangereuse épreuve ;
Jettes-en les débris dans le feu, dans le fleuve,
De peur qu'un faible cœur, de doute confondu,
Ne dise en contemplant ces affronts sur ma joue,
« Laissons aller le monde à son courant de boue,
« Et que faute d'un cœur un siècle soit perdu ! »

Է

Այո Փիղիաս, մանրեա և բարձ զայդ զիմակ
Որ զիմ պատկեր քարչէ ի կայս ընդզիմակ,
ՅՈղիմպեայ յաղբս, և ի փառաց ի մոռաց.
Մի՛ զիմդ ըստուեր տաս նըշաւակ ապառնեաց.
Արփիք տաղտուկ են ինձ, թող կամ ի ստուերի.
Երանութիւն մահուն հանգիստն է շիրմի :

Ը

Թող գօս տերեւ հոսեալ հողմով զիշերի,
Թող դեռ ախորժն ինձ կաւ բըլըոյս հայրենի
Այդ ծածկեսցեն զգլուխս իմձուլեալ յայն պատանս :
Ի ձեր գոռմանց խընդրեմ սին սիւք մի միայն.
Անուն թերատ հընչեալ ի սիրտ ցաւազին.
Ես ամբոխին կեցի, հանգեայց առանձին :



VII.

Oui, brise, ô Phidias! dérobe ce visage
A la postérité, qui ballote une image
De l'Olympe à l'égoût, de la gloire à l'oubli.
Au pilori du temps n'expose pas mon ombre!
Je suis las des soleils, laisse mon urne à l'ombre.
Le bonheur de la mort, c'est d'être enseveli!

VIII.

Que la feuille d'hiver au vent des nuits semée,
Que du coteau natal l'argile encore aimée
Couvrent vite mon front moulé sous son linceul!
Je ne veux de vos bruits qu'un souffle dans la brise,
Un nom inachevé dans un cœur qui se brise;
J'ai vécu pour la foule, et je veux dormir seul.

